

Als alles meewerkt kunnen we dat presenteren omstreeks begin 1998; en hetzelfde geldt voor een geheel herziene nieuwe handleiding voor de kartering.

Samenvattend kunnen we zeggen dat het karteringswerk volop in actie is, en verder dat het niet alleen goed is voor de karteerder maar ook nog zeer nuttig voor de samenleving van mens en natuur in onze kleine lage landje.

B. W. L. de Vries

UIT DE REGIO

met mededelingen van de Districtscoördinatoren

GRONINGEN (R.A.F. Sullock Enzlin). Ging er inderdaad niets boven Groningen? Geografisch is die wel de noordelijkste, maar is het ook mycologisch een topper? Het lijkt er wel een beetje op. Als je alle bosjes, bermen, oude tuinen en kerkhoven "afstruint" kom je een heel eind. We hebben het gezien tijdens de werkweek. Stukje bij beetje groeide een lijst waar je "u" tegen zegt; en nog tot zes maanden later bleef die groeien. Verrassend was het voorkomen van zo veel Wasplaten op oude kerkhoven. Duidelijk en opvallend was dat er op zandgronden een scherpe grens is tussen natuur en cultuur en dat men op de kleigrond zich soms afvraagt wat het verschil is tussen beide; vooral als de cultuur ter plekke de bewoners heeft overleefd. Aan de fungi is duidelijk het verschil in grondsoort te zien. *Peniophora lycii* (Berijpte schorszwam), bijvoorbeeld, zal men zelden op het pleistocene zand aantreffen, maar zeer vaak op de klei. De Groninger werkgroep is wel zeer actief geweest en als alles meewerkt kan men de "inhaalmanoeuvre" aan het eind van dit jaar afsluiten. Illustratief voor hun activiteit is dat al zeer snel na de herfst een voorlopige totaallijst van de werkweek beschikbaar was. Totaal zijn er in Groningen nu 1589 soorten fungi gevonden waaronder 500 Rode Lijst soorten. Voor het eindverslag is subsidie aangevraagd. Van elk uurhok zijn nu zeven of meer kilometerhokken bezocht, dat is ongeveer een derde deel. Vergeleken met de kaartjes uit 1991 is de provincie wel aardig "bijgekleurd". Met dank aan de werkweekgangers!

FRIESLAND (S. Greydanus). De leden van de Paddestoelenwerkgroep Friesland zijn er ook in 1996 weer in geslaagd enkele witte kilometerhokken weg te werken. Om het karteringswerk te stimuleren zijn de gegevens verwerkt in het jaarverslag 1996 van de Paddestoelenwerkgroep Friesland, met een overzicht van alle waargenomen soorten per kilometerhok, en vermelding van enkele opvallende resultaten. Vanaf 1997 zal er ieder jaar rond begin maart een jaarverslag Paddestoelenkartering Friesland verschijnen. Daarom stel ik het zeer op prijs als degenen die een bezoekje aan Friesland brengen, voor 1 februari hun karteringsgegevens bij mij willen inleveren.

De KNNV-afdeling Drachten heeft twee opeenvolgende jaren een determinatie-cursus voor beginners gehouden. Dit heeft in 1997 geleid tot de officiële oprichting van een paddestoelenwerkgroep.

DRENTHE (B.W.L. de Vries). In Drenthe is het regionale aspect lange tijd buiten beschouwing gebleven. Wel heeft Eef Arnolds in de voorgaande jaren in een groot deel van de provincie al steekproeven genomen en hebben de Groningers een stuk van de kop van Drenthe er bij genomen, en is de werkgroep Wijster vaak bijelkaar geweest; maar van een echt op Drenthe gerichte werkgroep was geen sprake. Dikwijls lag de tafel van de werkgroep vol met fungi uit het Amsterdamse Bos. Veel waarnemingen zijn vanuit het onderzoek van het Biologisch Station, ook bijvoorbeeld studentenexcursies, in het paddestoelenbestand terechtgekomen. De meeste gegevens daarvan zijn nu ingevoerd. Hoe dat in de toekomst gaat lopen is nog onzeker. Wel is een begin gemaakt met begeleiding van beginnende mycologen uit de omgeving in de hoop dat daar wat moois uit groeit. De Groninger werkweek is voor Drenthe niet onfortuinlijk geweest. Met gegevens uit zeven gebieden (uit de kop van Drenthe) werden veertig formulieren ingevuld met daarbij vele zeldzaamheden zoals *Conocybe murinacea*, nieuw voor Nederland en een zeldzame variëteit van het Sneeuwzwammetje *Hygrocybe virginea* var. *cereopallida*. In de komende tijd hopen we meer te doen aan het systematisch opvullen van de lege plekken in onze provincie.

OVERIJSSSEL (W.G. Ligterink). Evenals in Drenthe heeft in Overijssel tot nu toe nauwelijks projectmatig karteringswerk plaatsgevonden. Toch is er slechts één wit uurhok meer over. Blijkbaar wordt er "en passant" vrij veel gevonden. Zo is het inderdaad gegaan: veel passanten, tweemaal een werkweek (1983 en 1985), en daarnaast actieve Overijsselaars die in Flevoland zijn gedoken. Zoals overal in ons land liggen er nog heel veel kilometerhokken onbezocht. De provincie is dus nog lang niet "passé". Tijdens de werkweek van dit jaar zal dat wel blijken. Gelukkig zijn we met de activiteiten uit Wilp (Gelderland). De Piepenbroek-verslagen 1991 en 1992 over het kleigatengebied bij Windesheim zijn nu ook klaar, deze moeten echter nog worden ingevoerd. Het invoeren van de jaren daarna zal met hulp van Jan Porsius via de computer plaats vinden. In dit gebied zijn al vele bijzonderheden gevonden en vrijwel altijd uitstekend beschreven.

GELDERLAND (E. Brouwer). In de grootste provincie van Nederland zijn geen activiteiten van mycologen op provinciaal niveau. Wel zijn er in de westelijke helft van Gelderland lokaal actieve groepjes. Rond Apeldoorn worden minimaal eens per twee weken excursies georganiseerd. De paddestoelen van een verbrand stuk bos bij Kootwijk worden regelmatig geïnventariseerd en jaarlijks wordt een ander terrein regelmatig bezocht. Rond Nijmegen worden in de herfst wekelijks excursies georganiseerd. Verder wordt een complex van natte graslanden en natte tot droge bossen ("De Bruuk") al enkele jaren geïnventariseerd. Tenslotte zijn er rond Wageningen en Arnhem

enkele groepjes actief. Genoemde groepen komen geregeld bijeen in Wageningen. In de oostelijke helft van Gelderland zijn slechts enkele individuele mycologen actief.

NOORD-HOLLAND, excl. Kennemer- en Waterleidingduinen (M.M. Groenendaal). Tussen De Cocksdorp en Eidegooi gebeurt meer dan op een "A-vijfje" past. Reeds vroeg waren op Texel vrijwel alle kilometerhokken al eens bezocht. En nog gaat het "bermpje pikken" er regelmatig door; wat resulteert in een mooie lijst van o.a. Wasplaten. Meer zuidelijk vallen op: Robbenoord, Schagen, Schoorl, Bergen, Alkmaar, Castricum, Amsterdam-zuid, Hilversum. 't Is duidelijk waar de mycologen wonen. Wordt het misschien tijd om, met gepaste eerbied voor wat enkele zeer actieven daar al gedaan hebben, het Noord-Hollands polderland eens gezamenlijk uit te kammen? Waarschijnlijk vinden we daar naast de bloemkolen- en bollenvelden ook wilgen- en populierenbosjes, kleine campings en naar Gronings voorbeeld oude kerkhoven.

FLEVOLAND (G.C.N. van Zanen). In 1996 zijn 84 excursies gehouden in de provincie Flevoland, voorzover ze aangemeld zijn aan, of gehouden zijn bij aanwezigheid van, de Dc. Vele zijn groepsgewijs met de werkgroep Mycologisch Onderzoek IJsselmeerpolders gehouden, sommige door medewerkers die privé op pad gingen. Dit heeft geresulteerd in 168 excursieformulieren; grotendeels type 5. Bovendien kwamen kort voor het opstellen van dit verslag nog twee formulieren van excursies uit 1996 binnen.

De 168 formulieren hebben betrekking op 74 verschillende kilometerhokken. Aan de drie proefvlakken, die de werkgroep regelmatig onderzoekt (Roggebotzand, Abbertbos en Oostvaardersplassen), zijn respectievelijk 5, 4 en 5 bezoeken gebracht, telkens op de meter nauwkeurig op de zelfde locatie. Bij de overige 154 bezoeken, aan 74 kilometerhokken, is het niet zo dat de helft herhalingen betreft omdat niet ieder bezoek een volledig kilometerhok omvat.

In Flevoland passen er gemiddeld drie kavels in één kilometerhok. Twee kavels in één kilometerhok kunnen dus op verschillende dagen bezocht worden. Ook al werden ze op dezelfde dag geïnventariseerd, maakt de werkgroep er toch aparte formulieren van. Dit ter wille van de continuïteit van de verslaglegging.

Vanaf het begin, al lang voordat de kartering opgestart werd, werkt de werkgroep per kavel en zo mogelijk nog meer gedetailleerd, binnen percelen in de kavels. Als een kilometergrens dwars over een kavel heen ligt worden de vondsten in die kavel op twee formulieren vast gelegd.

Beheerders van terreinen vragen ons wel eens gegevens per kavel maar nooit per kilometerhok. In December verscheen een SBB-verslag "Paddestoelen en GIS" van een pilot project over de verspreiding van paddestoelen in Spijk-Bremerberg.

Het bestuur van de NMV en ook alle leden van de werkgroep, inclusief andere belanghebbenden, zijn per Nieuwsbrief (nr. 20) op de hoogte gebracht van de vorderingen.

UTRECHT (E. van den Dool). Reeds vroeg was Utrecht relatief goed onderzocht. Met name in de oostelijke helft zijn veel kilometerhokken bezocht. Verder kun je over de Utrechtse kleibossen en lanen hele Coolianummers vullen (zie Coolia 37: 136-145, Coolia 38: 54-68 en Coolia 40: 73-133). De geografie, tussen pleistoceen zand en klei en veen, is oorzaak van veel overgangsgebieden. Daarin vindt men veel oude landgoederen. Utrecht ligt dus niet alleen in het centrum maar ook nog eens in het centrum van de belangstelling. Daar komt nog bij dat de provinciale overheid bij de kartering betrokken is. En toch is (blijft) er voor de karteerder nog veel over om te doen.

ZUID-HOLLAND (M.M. Nauta). Het karteringswerk gebeurt hier door verschillende groepen en personen waarvan de meesten wonen in of dichtbij de duinen. Bij het district Zuid-Holland worden ook de Kennemer- en Waterleidingduinen gerekend. In de hele kuststrook zijn die twee duingebieden opvallend goed bezocht evenals de parken bij Wassenaar. De lage gebieden zijn niet een pronkstuk maar min of meer de "achtertuin" van Leiden, ons mycologisch broeinest. Terwijl Alphen a/d Rijn kan gelden als *Coprinus*-centrum. Legere plekje zijn: Berkel, Boskoop, De Lier, Naaldwijk en Zoetermeer. Wellicht is ook hier een gerichte "opvulactie" op zijn plaats?

RIJNMOND (A.P. van den Berg). Het district Rijnmond is in de nieuwe karteringsopzet een buitenbeentje. Het vormt een tamelijk arbitrair deel van de provincie Zuid-Holland dat grofweg bestaat uit het bestuurlijke gebied Rijnmond, maar met aanpassingen aan de interessesferen van de aanpalende coördinatoren. Het beslaat het rivierengebied van west naar oost, met uitzondering van de duinstreek bij Hoek van Holland, die bij Zuid-Holland is getrokken. Ten noorden en oosten van Rotterdam zijn alle jonge bossen van het Rotte- en IJsselgebied meegenomen. Verder is Goeree-Overflakkee in het district Zeeland opgenomen vanwege reeds lopende activiteiten.

Ons district bevat uiteraard veel stedelijk gebied en daarnaast veel polders, en dit verklaart gedeeltelijk de matige dichtheid van het soortenkaartje. De inventarisatie-dichtheid is tot nu toe echter ook minder dan in vele andere districten, en de geringe lengte van de lokale ledenlijst doet vrezen dat er in de nabije toekomst nog geen wonderen zijn te verwachten. De meeste gegevens komen voort uit enkele gerichte excursies naar bekende landgoederen (bijv. "Het Huys ten Donck") en uit de handel en wandel van de inmiddels verhuisde oud-consul Gerrit Keizer.

Van het befaamde Kralingse Bos in Rotterdam bestaan nogal wat oude gegevens en hier proberen wij momenteel wat nieuwe aan toe te voegen. Onze huidige consul Grieta Fransen is reeds geruime tijd bezig een ander stadspark te inventariseren, namelijk het Beatrixpark in Schiedam. Dit soort activiteiten worden deels in KNNV-verband uitgevoerd. Er is ongetwijfeld mooi materiaal aanwezig in oude stadsbossen, die helaas soms wegens particulier bezit (nog) niet toegankelijk zijn. Verder vinden landschappelijke ontwikkelingen plaats die mogelijk vergelijkbaar zijn met die in de

Flevopolders. Nog steeds wordt weidegebied omgezet in bosgebied, waardoor er nu "jong" bos is met leeftijden in alle categorieën tussen 0 en 30 jaar. Enkele excursies hebben reeds behoorlijke soortenlijstjes opgeleverd. Ondanks de nog geringe menskracht hopen we in dit district toch gecoördineerde acties op gang te brengen.

De eerste actie kwam van Grieta, die een bijeenkomst organiseerde voor alle leden in Zuid-Holland. Deze was een groot succes. Op zaterdag 5 april verschenen circa 30 leden, die een programma voorgezet kregen dat vergelijkbaar is met dat van de Nieuwjaarsbijeenkomst. Veel gevarieerde bijdragen met veel mooie dia's. Op deze dag zijn contacten gelegd om de vorming van regionale werkgroepen te bevorderen en enkele concrete mogelijkheden worden momenteel onderzocht. In een volgend verslag hoop ik enkele resultaten van onze activiteiten te kunnen melden.

ZEELAND (M.J. Franse). Voordat een schaduw over Zeeland viel was deze provincie nog volop in beweging. De acties van Wim Kuys, die in januari overleed, zijn bekend. Voor het boek over de fungi van Zeeuws Vlaanderen was inmiddels een subsidie van f 9000 ontvangen; en Wim had het voornemen ook nog te werken op Tholen, St. Philipsland en Goeree-Overflakkee. Helaas kwam daaraan een einde. Voor Nel, zijn vrouw, en de Zeeuwse mycologen komt de klap hard aan. De beginnend mycologen zullen hun leermeester missen. In 1996 werden naast de talrijke individuele excursies zes excursies georganiseerd door de Zeeuwse Paddestoelen Werkgroep. Ook voor 1997 staan zes excursies gepland. Als vervanging voor de weggefallen Dc werd Thijs Franse bereid gevonden om te fungeren als contactadres. Hij zal worden bijgestaan door Albertine Jacobs en Jac Gelderblom.

NOORD-BRABANT (F. Benjaminsen). Er liggen ongeveer 205 uurhokken geheel of gedeeltelijk in Noord-Brabant. Daarvan is er een veertiental waar nog geen gegevens van bekend zijn. Van de ongeveer 4000 kilometerhokken zijn er 800 meer of minder goed bekeken. Aangezien dit het vijfde part is van het totaal, is er nog heel wat te doen. Heel duidelijk is het waar de meeste karteringsarbeid verricht wordt. Dat is in de omgeving van Eindhoven en Helmond.

In Noordwest-Brabant ligt een zevental uurhokken zonder gegevens en ongeveer 13 uurhokken met schaarse gegevens uit slechts een of twee kilometerhokken. Het is dus begrijpelijk dat de binnenlandse werkweek van 1998 in dit gebied gepland wordt.

In 1996 kwamen op floppy of via formulieren 201 lijsten binnen. Daarvan kwamen er 100 uit nieuwe kilometerhokken. Binnen de gemeente Eindhoven is nu 80% van de kilometerhokken een of meer keren bezocht. De inventarisatie door de werkgroep Helmond van Coovelsbos en De Weyer maakte goede voortgang. Uit heel Noord-Brabant werd een flink aantal soorten nieuw voor Nederland gemeld (na het verschijnen van het "Overzicht" ongeveer 26).

Ondergetekende schreef voor het boek "Natuur in Noord-Brabant, twee eeuwen plant en dier" (1996) een historische schets over het paddestoelenonderzoek in deze provincie. Hierbij werd ook gebruik gemaakt van de resultaten van de kartering en van

de rapporten die van de verschillende terreinen zijn verschenen.

GEWEST HELMOND (L.F.M. Raaymakers). Voor degenen die nog niet bekend zijn met de "Helmondse" activiteiten kunnen we onder andere verwijzen naar de artikeltjes van Raaymakers, L., Hoof, H. van, Lammers, H. Leij, L. van der, Kuik, J. van (1997), "

Een beekdalbos in Brabant - de eerste mycologische indrukken van een onderzoek in het Coovels bos" in Coolia 40: 8-22, en Henk Lammers "Verslag "korstjes"-weekend 30 november/1 december 1996" in Coolia 40: 135-136.

LIMBURG (P.L.H. Jennen). Tot nu toe zijn de karteringsactiviteiten ontwikkeld door enerzijds personen zoals Frits Benjaminsen en ook de leden van de Nijmeegse paddestoelenwerkgroep, en anderzijds door de regionale paddestoelenwerkgroep PSL (Paddestoelen Studiegroep Limburg). Wat de privé-activiteiten betreft was verheugend dat er vooral voor de Wasplaten-weitjes veel belangstelling was. Voor de PSL gold tot voor twee jaar terug, dat er van zo veel mogelijk terreintjes een mycologische indruk werd opgedaan, waarbij de gegevens natuurlijk werden opgestuurd. In 1995 en 1996 werd meegewerkt aan de inventarisatie van de Beegderheide en de Venlose Grote Heide, ten behoeve van milieubeleidsplannen.

Voor dit jaar staat een aantal terreintjes van de Stichting Ark op het programma, namelijk Hochter Bampd langs de Grensmaas, en onder andere Meerssenderbroek langs de Geul. Dit zijn terreintjes die eind vorig jaar aan de landbouw zijn onttrokken. We hopen ze dan ook lang te mogen volgen, zodat we een goed beeld zullen krijgen van ontwikkeling en successie. Ook ligt het in de bedoeling om de Schinveldse Bossen te gaan monitoren; maar de vraag is of dit niet wat veel wordt. De tijd zal het leren.

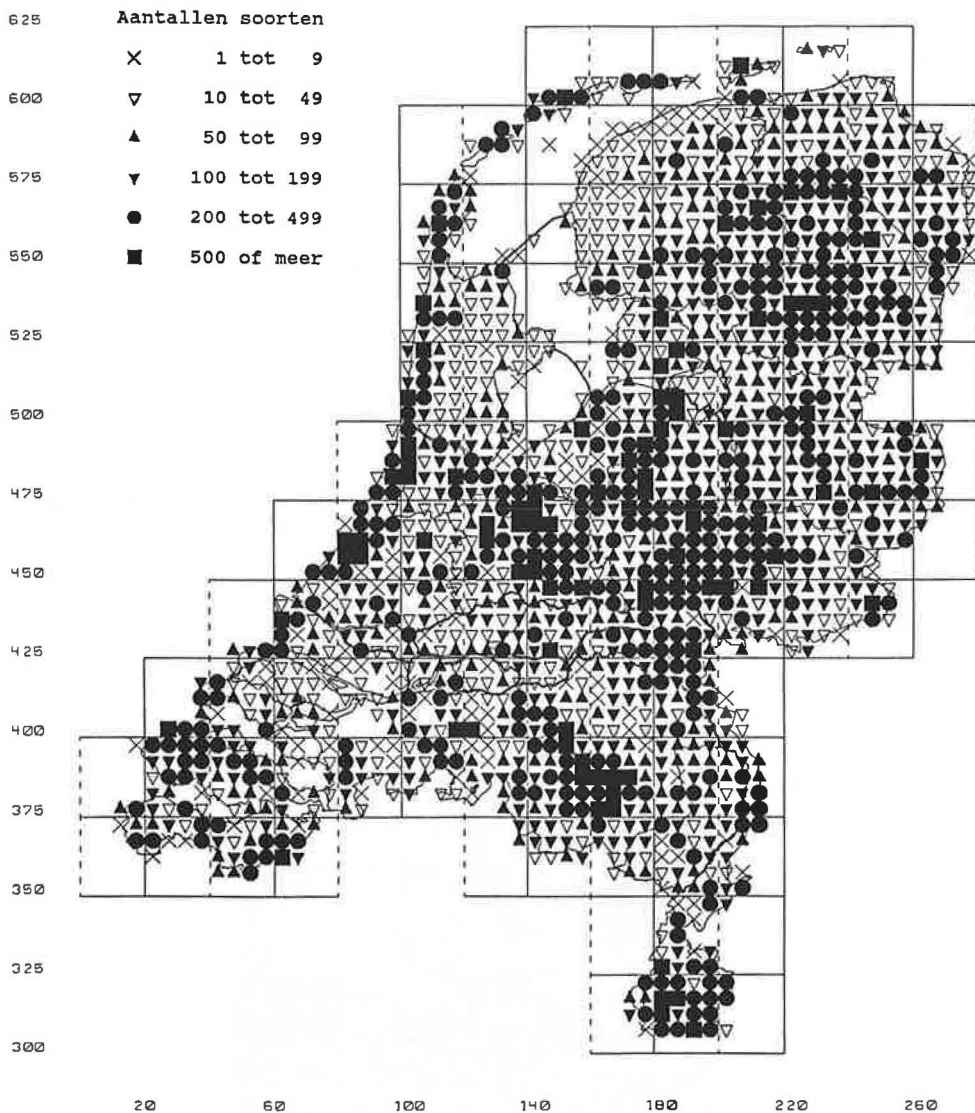
We besluiten met een vraag aan andere NMV-leden. Als iemand van u excursies naar het zuiden wil plannen neem dan contact met ons op zodat we wellicht gestructureerder kunnen inventariseren.

Architectura & Natura

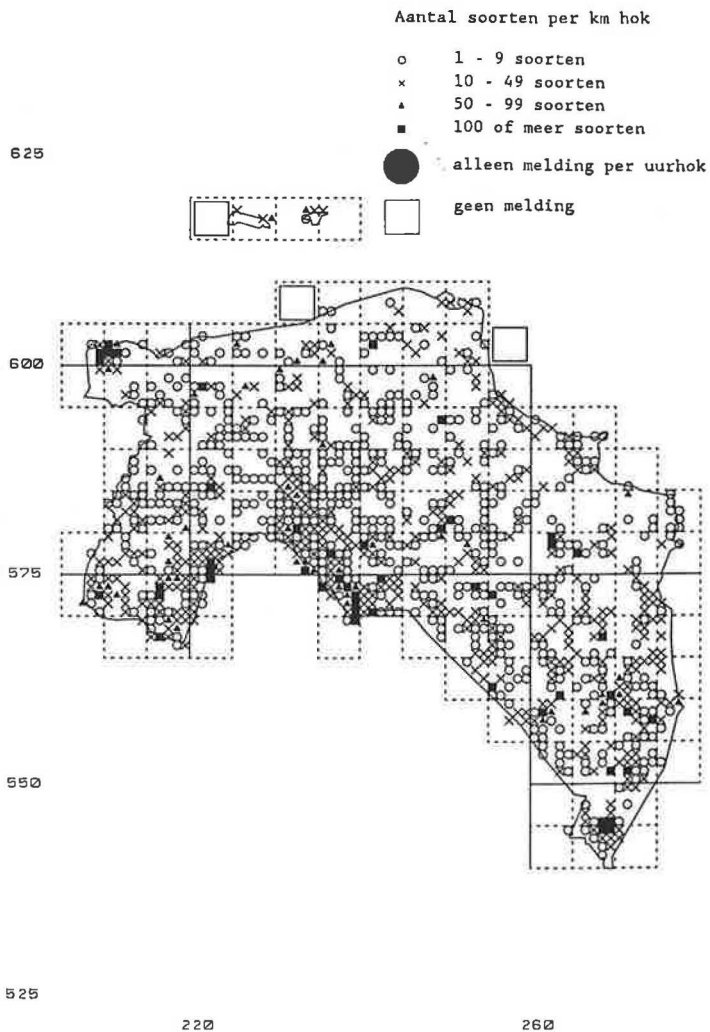
boeken en gidsen
over dieren en planten
uit de gehele wereld

Leliegracht 44 (bij de Westertoren) openingstijden
1015 DH Amsterdam maandag 12.00 - 18.30
Tel. 020 6236186 dinsdag - vrijdag 9.00 - 18.30
Fax 020 6382303 zaterdag 9.00 - 18.00

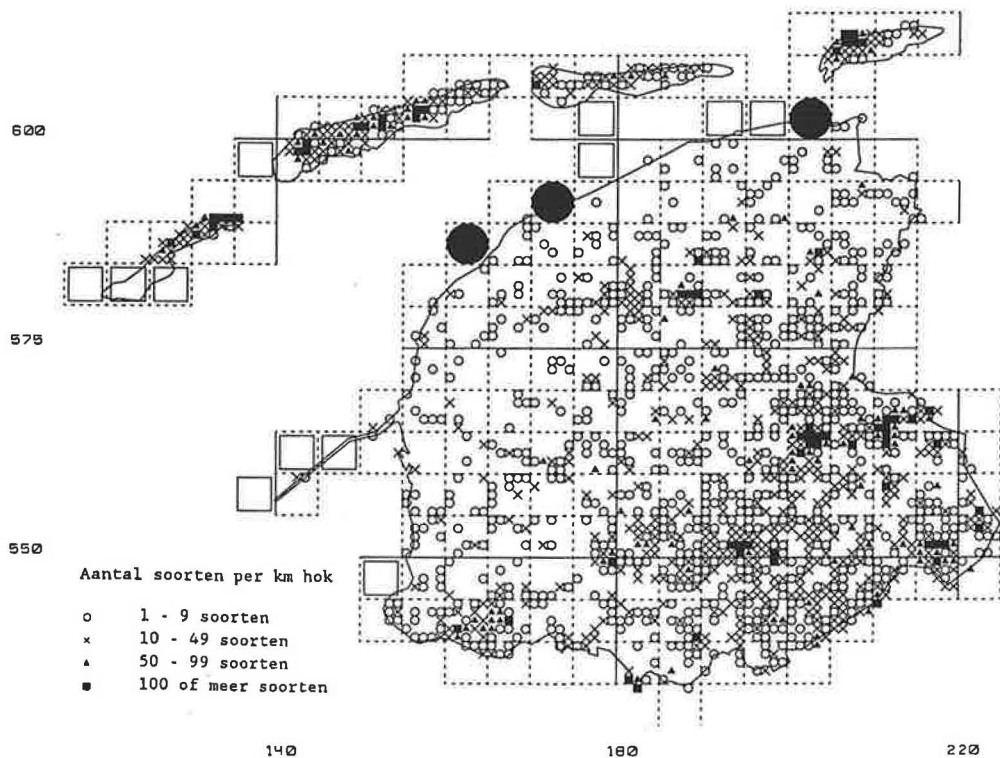
Paddestoelenkartering Nederland - stand van zaken zomer 1997

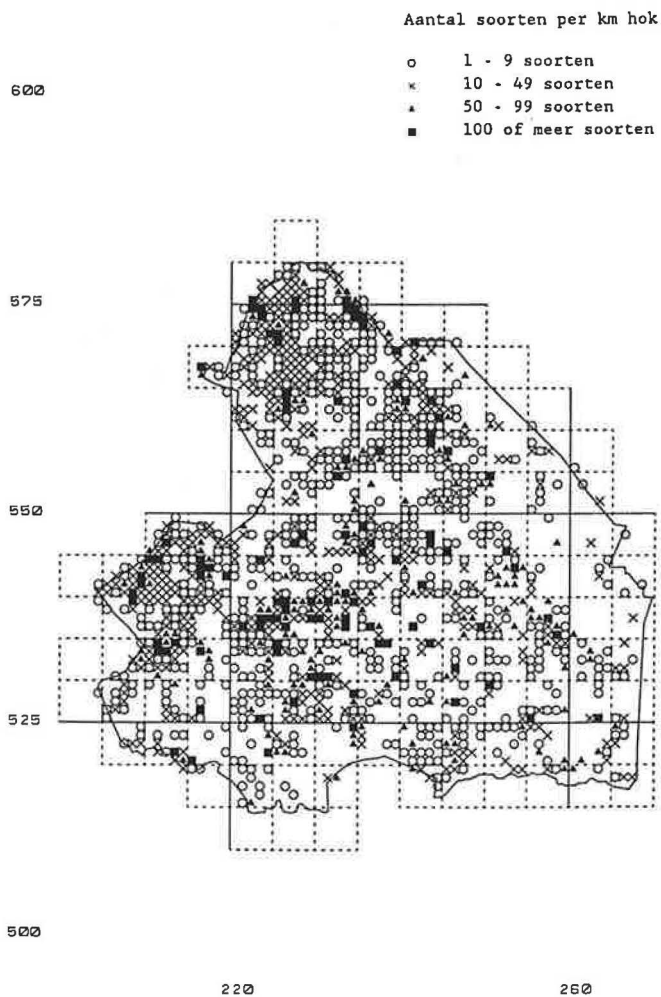
Paddestoelenkartering Groningen - stand van zaken zomer 1997

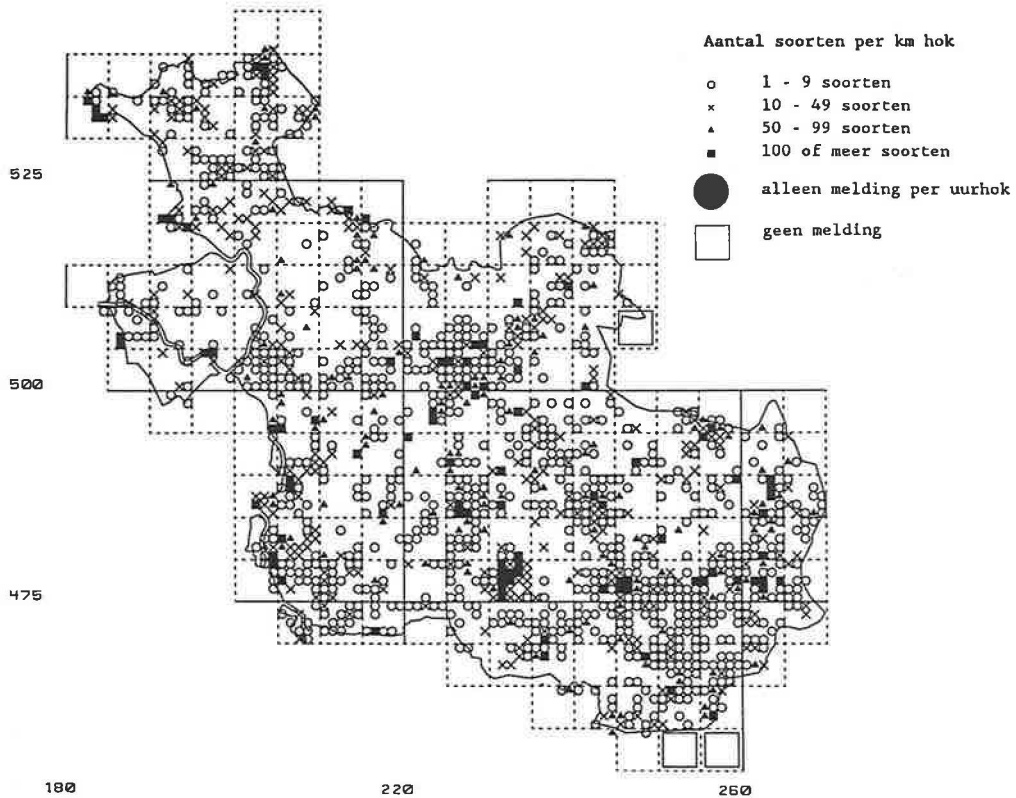

Paddestoelenkartering Friesland - stand van zaken zomer 1997

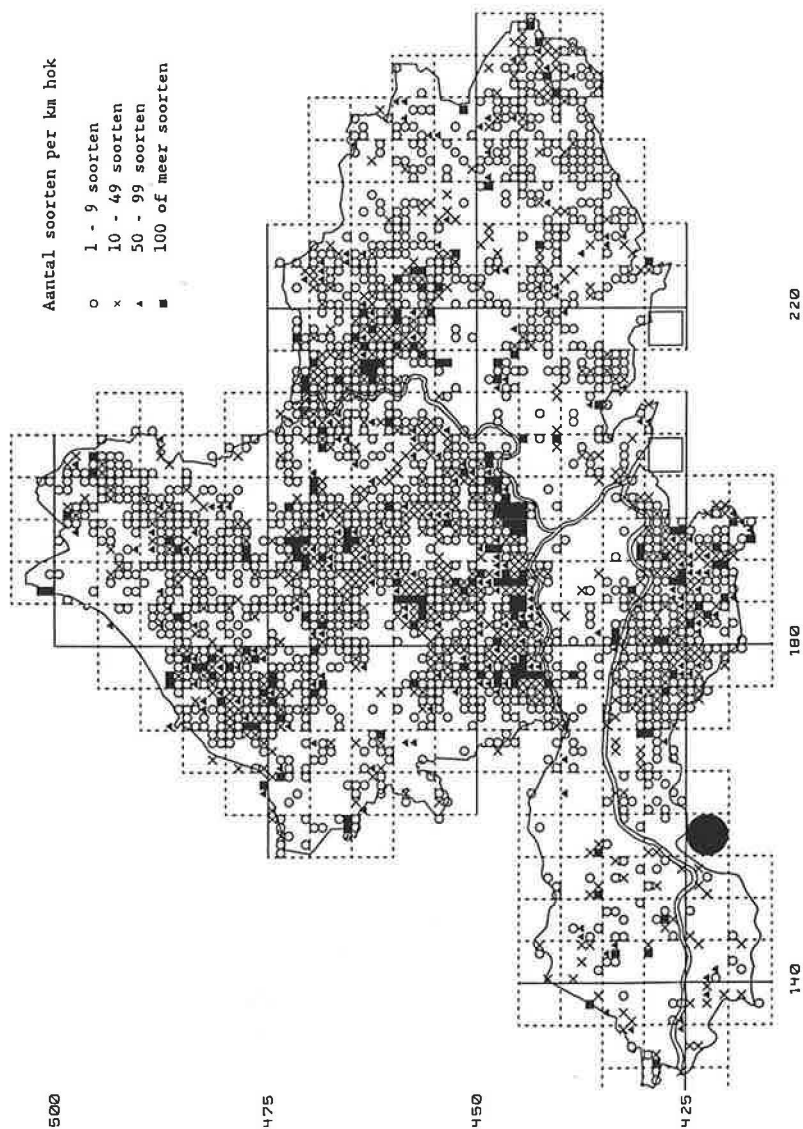

Paddestoelenkartering Drenthe - stand van zaken zomer 1997

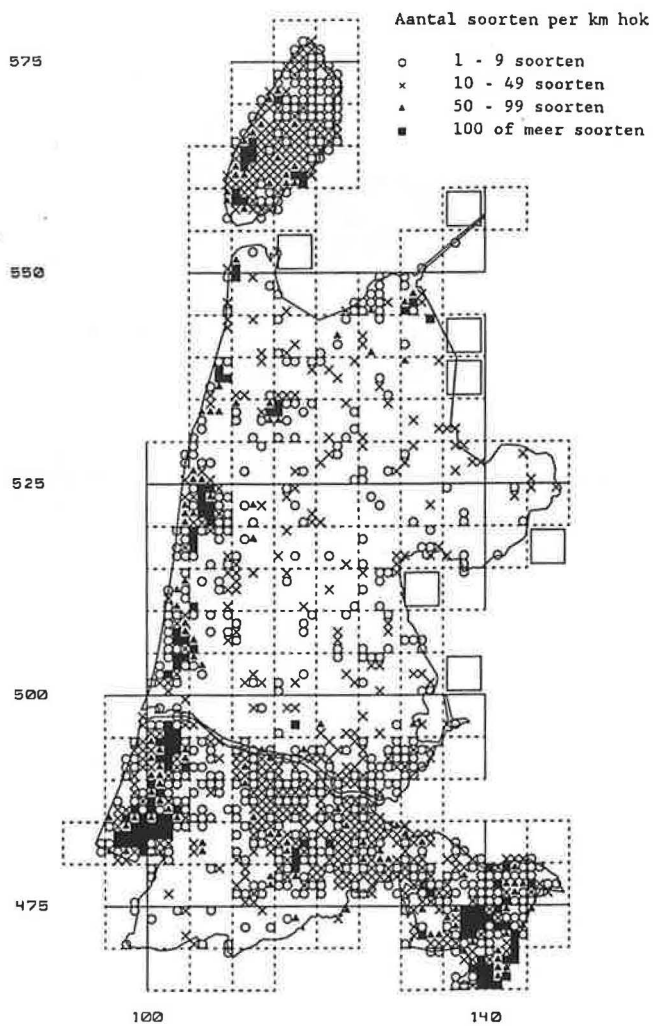

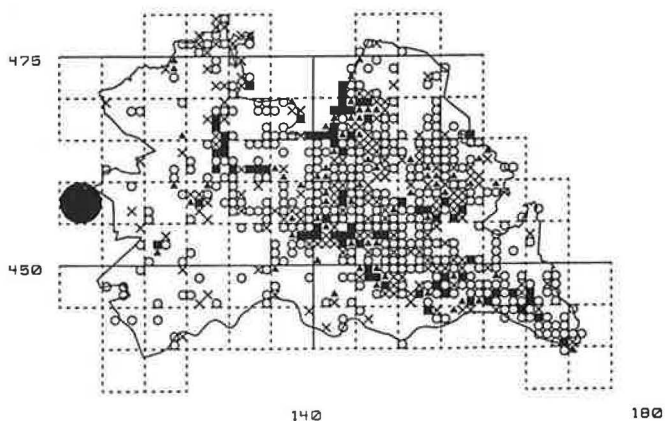
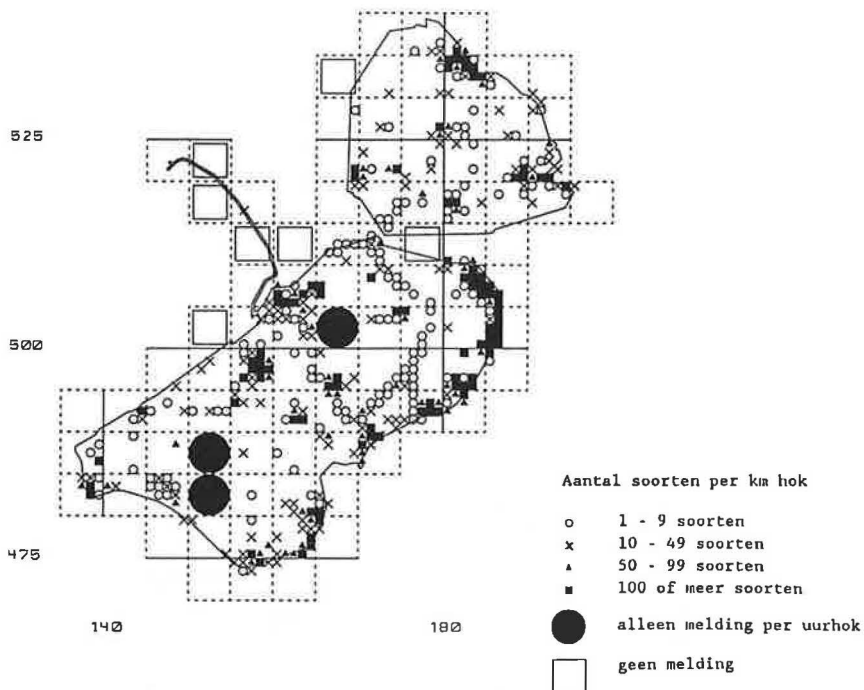
Paddestoelenkartering Gelderland - stand van zaken zomer 1997

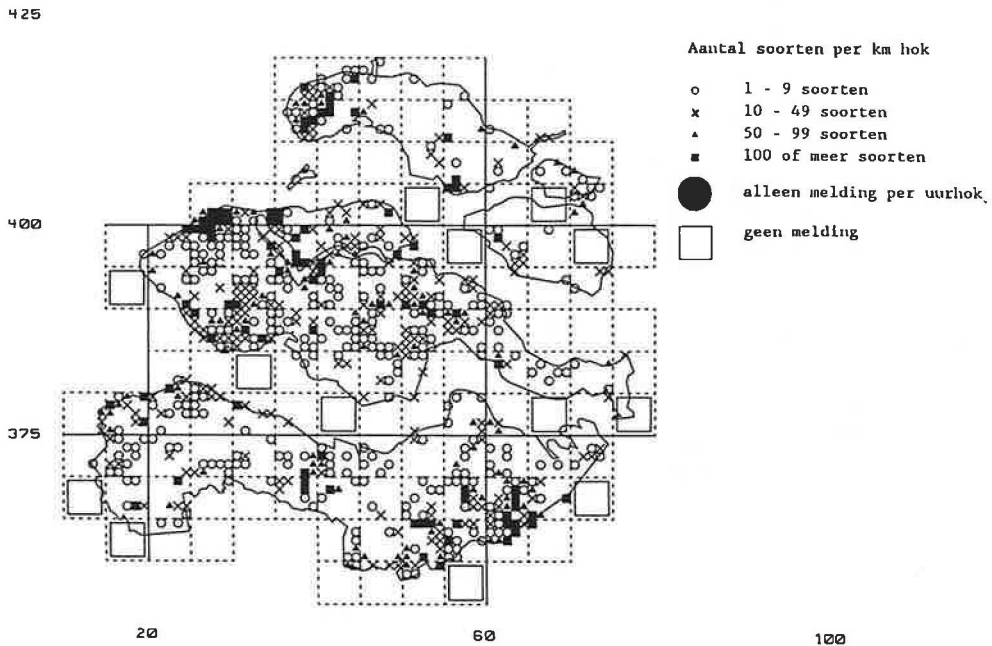

Paddestoelenkartering Noord-Holland - stand van zaken zomer 1997

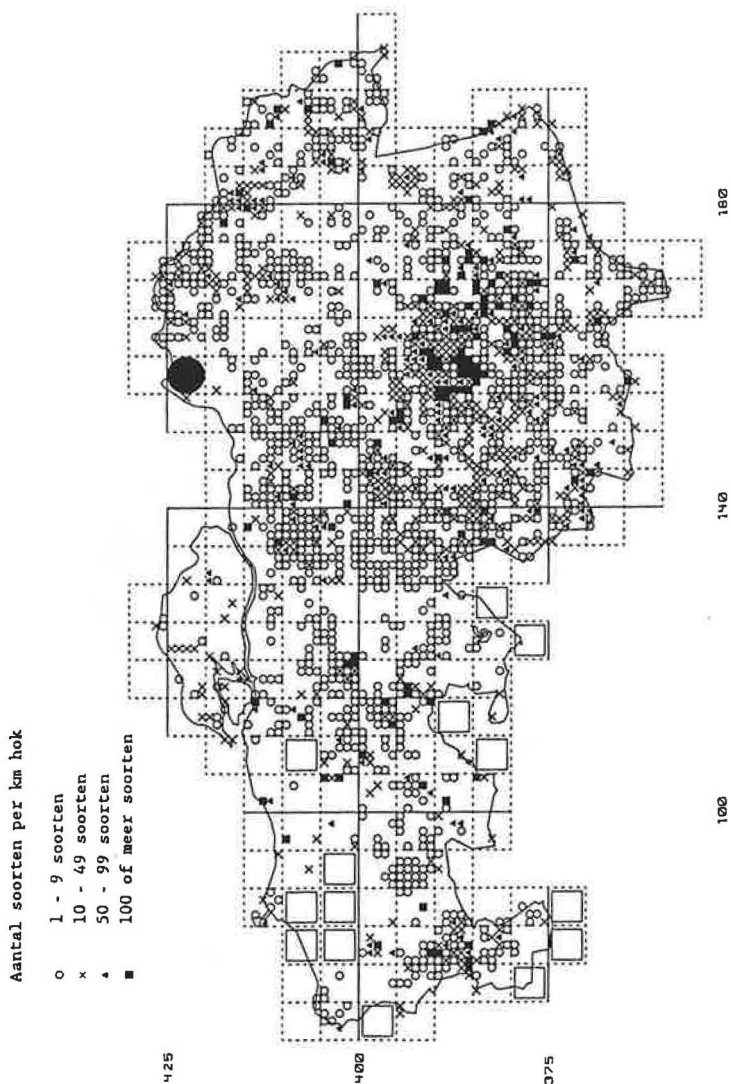

Paddestoelenkartering Flevoland en Utrecht - stand van zaken zomer 1997

Paddestoelenkartering Noord-Brabant - stand van zaken zomer 1997

Paddestoelenkartering Limburg - stand van zaken zomer 1997

